

Taupīs, bet kvalitāte necietīsot

Lai gan universitāšu budžeti šogad ir pamatīgi apcirpti, to vadītāji teic, ka vajamāšana nelīdzēs.

anda.asere@db.lv ☎ 67084453

«Krīzes situācijā valstis vienmēr iedala līdzekļus izglītībai un zinātnē, jo tajās saskaņama perspektīva attīstībai. Kad sabruka Padomju savienība, Somija savu finansējumu galvenokārt ieguldīja izglītībā un zinātnē. Tad radās Nokia, zinātnes uzplaukums, un pašlaik Somija ir viena no attīstītākajām Eiropas valstīm, kaut gan pirms tam tā nebija,» saka Ivars Knēts, Rīgas Tehniskās universitātes rektors.

Rektors informē, ka 2008. gadā RTU budžets bijis ne daudz vairāk nekā 26 miljoni latu, bet 2009. gadā – 19,5 miljoni latu. «Ar šo naudu jāizietiek,» viņš saka. RTU studē 17 tūkstoši un no tiem 10 tūkstoši ir dienas nodalā, no kuras 7200 studē par valsts finansējumu. «Tas ir lielākais skaits augstskolās, tāpēc mēs pārdzīvojam visvairāk. Mums ir arī maksas studenti, un tie palīdz izķerties,» teic I. Knēts.

Rektors uzsver, ka tieši inženierzinības nākotnē nodrošinās ražošanu, jaunas produkcijas veidošanu, eksportu, kā arī jaunu un inovatīvu izstrādņu radīšanu, jo inženierdarma rada kaut ko jaunu, piemēram, jaunu mobilu telefonu vai datorsistēmu. «Tagad, kad mums vienādi nem nost naudu tāpat kā sociālām zinātnēm, valdība zāgē zaru, uz kura pati grib sēdēt,» saka I. Knēts.

Samazina algas
Rīgas Stradiņa universitātē budžeta samazinājuma dēļ pieņemts lēmums samazināt darbinieku algas. Profesors Jānis Gardovskis, Rīgas Stradiņa universitātes rektors, teic, ka tas ietekmēs augstskolas dzīvi un mazina iespējas attīstībai, liekot koncentrēt spēkus galvenajai prioritātei: saglabāt izglītības kvalitāti un pastāvīgo darbinieku kodolu.

FOTO: ELĪNA KURSĪTE, DB

► «Liekas, ka pasaulei gals ir klāt, bet ko var darīt. Tā ir kā dabas stihija, kas jāpārcieš,» par ekonomiskās krīzes ietekmi uz izglītību saka akadēmiķis Ivars Knēts, RTU rektors.

«Visi algu samazinājumu uztver diezgan saprotoši, jo situācija valstī ir tāda, kāda tā ir. Labāk nav arī kaimiņvalstīs. Cilvēki saprot, ka tā nav universitātes administrācijas vai kādas grupas izraisīta finanšu katastrofa, bet iekļaujas pārējos pasaules procesos. Mūsu docētāji un darbinieki nav sliktākajā situācijā, jo iepriekšējās gados mēs centāmies radīt konkurētspējīgas algas un tie 15 % viņiem neizsauks

krīzi. Zaudēt 15 % ir sāpīgi, bet, manuprāt, daudz sāpīgāk būtu zaudēt darbvietu, jo šobrīd atrast jaunu darbu ir grūti,» teic rektors. Esot jāekonomē it visā, sākot ar papīru un beidzot ar telefonsarunām. Jau pagājušā gada beigās RSU tika pārskatīti štata saraksti, izvērtējot visu struktūrvienību štata vietu nepieciešamību. Rektors neuzskata, ka algu samazinājums varētu radīt daudz darbinieku aizplūšanu. «Mani vairāk uztrauc jaunie zinātnieki, kuri pēc

doktora darba aizstāvēšanas varētu meklēt darba iespējas ārzemēs. Zinātniekiem situācija ir sliktāka nekā mācībspēkiem, jo viņiem ir ievērojami zemākas algas nekā mācībspēkiem, un ārzemēs, iespējams, viņiem varētu piedāvāt lielākus izcīnījumus,» saka J. Gardovskis.

Neapvienos fakultātes
Ņemot vērā būtisko valsts budžeta finansējuma samazinājumu augstākajā izglītībā, Latvijas Universitāte (LU) jau tuvākajā laikā, iespējams,

Informācijai

Reģionālajās augstskolās

► **Liepājas Universitātē** no februāra visiem strādājošajiem atalgojumu samazinās par 5 %, izņemot tos darbiniekus, kuru atalgojums bija divas minimālās mēnešalgas.

Jaunajā studiju gadā nolems apturēt uzņemšanu programmās, kurās reģistrēšos personu skaits būs mazāks par desmit.

Plānots samazināt bakalaura, maģistra un kvalifikācijas darba vadīšanai un recenzēšanai paredzētās normatīvās stundas, un līdz ar to arī samazināta samaksa, kas pienācās par šo darbu, samazināt kontaktstundu apjomu, vadoties no studentu skaita grupā, mainīt stundu normas dažāda veida prakšēm, pārtraukt jebkāda veida piemaksas ar studiju procesa vadību saistītiem darbiem klātienē un neklātienē studiju programmas direktoriem, kā arī pārskatīt sporta komandu un mākslas kolektīvu sniegumu un panākumus.

► **Daugavpils universitātē** līdzekļu ekonomijas nolūkos no gada sākuma pazeminājusī apkures temperatūru dažiem grādiem. Paredzēta štata optimizācija un strādājošo darba algas samazināšana līdz pat 20 – 25 %.

► **Janvāra beigās** uz nedēļu **Rēzeknes augstskolas** mācībspēki un saimnieciskais personāls dosies bezalgas atvaļinājumā.

AVOTS: V. LĒVALDE, DB, LETA

tus, tos apvienojot. Lēmums tiks iesniegts izskatīšanai LU Senātā. Vienlaikus ir izlēmts, ka tiks saglabāts esošo fakultāšu skaits, un nav pamata bažām, ka studenti netiku uzņemti kādā no esošajām studiju programmām. Tāpat pārmaiņas neskarš LU zinātnisko institūtu skaitu un finansēšanas modeli,» tā LU rektors profesors Mārcis Auziņš.

Kvalitāte necietīs

«Budžets ir apcirpts kā visām valsts iestādēm: pašreiz par 15 % samazināts darba atalgojuma fonds un par 10 % tā saucamais rezerves fonds, kas pašreiz ir bloķēts un kam mēs netiekam klāt,» informē J. Gardovskis. Pie pašreizējā līdzekļu samazinājuma RSU izglītības kvalitāte būtiski necietīsot. «Standarti tiks saglabāti, vēl jo vairāk – mums ir lieli plāni. Mēs pārskatām un uzlabojam vairākas studiju programmas. Mēs tās vēlamies veidot atbilstoši Eiropas standartiem. Es ceru, ka tuvākajos gados mums izdosies izveidot ļoti spēcīgu medicīnas programmu,» saka J. Gardovskis.

Rektors teic, ka ir sācies process, kad tiek racionāli pārdomāts budžets, izdevumi un ieņēmumi. «Augstskolas no gada sākuma ir publiski atvasinātas personas, kas nozīmē, ka mums ir divi budžeti: pašu pelnītais un valsts dotācijas. Mēs ļoti ceram, ka pašu pelnītais netiks noņemts un pāries no gada gadā kā komercuzņēmumiem. Tad pašiem ir daudz lielāka interese rūpēt naudīgu klāt. Iestājoties pārmaiņām, motivācija ir lielāka,» saka J. Gardovskis.

RSU esot lielas iespējas to darīt, piemēram, maksas pēcdiploma izglītība, sagatavošanas kursi, tālmācība, pakalpojumu sniegšana utt. «Reālā situācija pašlaik mūsu augstskolā nav tik dramatiska. Tā ir sāpīga, traucē attīstību, mazina cilvēku ieņēmumus un liek domāt par izdevumiem, bet tā nav dramatiska. Mēs nestāvam uz vietas, jo no roku salikšanas klēpī un vajamāšanas nekas labāks nebūs. Ir jāstrādā,» saka J. Gardovskis.